

19. INTEGRACJA EUROPEJSKA

19. Integracja europejska. Polska w Europie. Funkcjonowanie UE.	1) zna główne etapy integracji europejskiej po II wojnie światowej, 2) zna główne cele polskiej polityki zagranicznej, 3) potrafi podać przykłady sukcesów polskiej polityki zagranicznej oraz jej główne problemy w stosunkach z sąsiadami, 4) potrafi wskazać na mapie Europy i świata wybrane państwa.
---	--

Pojecia:

Racja stanu to uznanie dobra i potrzeb państwa za najważniejszą normę działania.

Geopolityka - teoria zgodnie z którą środowisko geograficzne determinuje sposób zachowania poszczególnych społeczeństw (narodów) w zakresie polityki, gospodarki, kultury i innych zjawisk społecznych. Położenie państwa stanowi istotny element wyznaczający cele polityki zagranicznej.

Polityka zagraniczna - zespół działań, jakie państwo podejmuje dla realizacji wyznaczonych celów w stosunkach międzynarodowych. Zadaniem polityki międzynarodowej jest ochrona niepodległości i bezpieczeństwa państwa oraz jego interesów ekonomicznych, zapobieganie szkodliwej działalności obcych podmiotów polityki na własnym terytorium, ochrona wartości narodowych, a także kreowanie określonego wizerunku państwa na arenie międzynarodowej.

SYMBOLE UE

Nazwa – Unia Europejska – jest to konfederacja 27 państw członkowskich.

Flaga – 12 żółtych gwiazd na lazurowym tle.

Hymn – Oda do Radości – fragment IX Symfonii Ludwika van Beethovena

Obywatelstwo – obywatelem UE jest automatycznie obywatel każdego z krajów członkowskich

Paszport – każdy z krajów członkowskich ma paszport w kolorze burgundzkiego wina z napisem na okładce „Unia Europejska” i nazwą państwa. Został on wprowadzony do użytku w 1985 r.

1. Historia integracji europejskiej

1951 – traktat paryski	Powstanie EWWiS Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali	Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg
1957 – traktaty rzymskie	Powstanie EWG i EURATOM EWG – Europejska Wspólnota Gospodarcza EURATOM - Europejska Wspólnota Energii Atomowej	Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg
1967 – traktat o fuzji	Powstanie WE – Wspólnot Europejskich – trzy wyżej wymienione wspólnoty, połączyły swoje organy władzy	Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg
1968 – unia celna	Państwa WE przyjęły wspólną taryfę celną wobec państw trzecich	Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg
1979	Pierwsze bezpośrednie wybory do Parlamentu Europejskiego	Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg, Dania, Irlandia, Wielka

		Brytania
1985 – układ w Schengen	Stopniowe znoszenie kontroli granicznej w ruchu osobowym między krajami	RFN, Francja, Belgia, Holandia, Luksemburg
1986 – Jednolity Akt Europejski	Decyzja o utworzeniu Rynku Wewnętrznego do końca 1992 r. Zmieniono procedurę podejmowania decyzji we Wspólnotach Europejskich	
1992 – układ w Maastricht (Belgia)	Powstaje Unia Europejska (WE przekształca się w UE) oparta na trzech filarach. Powstaje jednolity rynek wewnętrzny UE	Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg, Dania, Irlandia, Wielka Brytania, Grecja, Hiszpania, Portugalia
1995 – w życie weszło porozumienie wykonawcze traktatu w Schengen	Członkowie UE mogą swobodnie poruszać się wewnątrz krajów UE. Do układu nie przystąpiła Wielka Brytania i Irlandia	Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg, Dania, Grecja, Hiszpania, Portugalia
1997 – traktat amsterdamski	Reforma UE – zreformowano instytucje UE	
1998	Utworzono Europejski Bank Centralny	
2001 – traktat nicejski	Nowelizacja układu o UE – zgoda na rozpoczęcie negocjacji z nowymi państwami, które chcą wstąpić do UE	
2002	Strefa euro – 12 krajów członkowskich wprowadziło nową walutę (wyjątek – Wielka Brytania, Irlandia i Szwecja)	Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Austria, Finlandia, Luksemburg, Dania, Grecja, Hiszpania, Portugalia
2003 – Ateny	Traktat akcesyjny pomiędzy UE (15 państw), a 10 nowymi członkami. W krajach tych po podpisaniu traktatu przeprowadzono referendum, by zatwierdzić akcesję do UE	Polska, Czechy, Słowacja, Litwa, Łotwa, Estonia, Malta, Cypr, Węgry, Słowenia
2007 – 21 grudnia	Polska i inne nowe kraje przystąpią do strefy Schengen	

Rozwój terytorialny Unii – obecnie w UE jest 27 państw

1951	Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg
1973	Dania, Irlandia, Wielka Brytania
1981	Grecja
1986	Hiszpania, Portugalia
1995	Austria, Finlandia i Szwecja
2004	Łotwa, Litwa, Estonia, Polska, Czechy, Słowacja, Cypr, Węgry, Malta, Słowenia
2007	Bułgaria, Rumunia

2. Funkcjonowanie UE

Filary UE

I filar Wspólnota Europejska (Unia Gospodarcza i Walutowa)	II filar Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa	III filar Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> • Instytucje UE – Parlament Europejski, Rada Europejska, Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości • unia gospodarcza i walutowa – wspólna waluta euro, Europejski Bank Centralny • wspólny rynek • wspólna polityka: rolna, handlowa, transportowa i ochrony środowiska • wspólna polityka azylowa, imigracyjna i wizowa • obywatelstwo europejskie i ochrona praw obywatelskich 	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultacje i ustalanie wspólnych stanowisk w sprawach: pokoju, praw człowieka, demokracji, pomocy publicznej krajom trzecim • wspólne działanie w ramach OBWE, misje pokojowe i humanitarne, pomoc na rzecz krajów rozwijających się (APAD) 	<ul style="list-style-type: none"> • walka z rasizmem i ksenofobią • walka z przestępczością zorganizowaną: terroryzmem, handlem ludźmi, narkobiznsem, handlem bronią, korupcją • EUROPOL – Europejski Urząd Policji • współpraca między władzami sądowymi państw członkowskich (np. Europejski Nakaz Aresztowania) • ujednoczenie norm prawa karnego i materialnego

Instytucje polityczne UE

- 1. Rada Europejska** – jej celem jest ułatwienie współpracy przywódcom państw członkowskich, ustalenie stanowisk tych państw w ważnych kwestiach politycznych. Określa główne kierunki polityki UE, decyduje o przyjęciu nowych członków, koordynuje politykę zagraniczną. W skład Rady Europejskiej wchodzi głowy państw i szefowie rządów UE, oraz ministrowie spraw zagranicznych. Rada Europejska spotyka się 2 razy w roku w Brukseli.
- 2. Rada Unii Europejskiej** – podstawowy organ prawodawczy – uchwała prawo UE – oraz główny organ decyzyjny. Podejmuje uchwały (prawo) obowiązujące wszystkich członków UE. Tworzy i realizuje politykę zagraniczną UE na podstawie wytycznych Rady Europejskiej. Mianuje członków innych organów UE. W jej skład wchodzi ministrowie państw członkowskich – w zależności od tematyki obrad w jej skład wchodzi ministrowie odpowiedzialni za dany resort
- 3. Komisja Europejska** – organ o charakterze wykonawczym; rodzaj rządu UE. W jej skład wchodzi 27 komisarzy reprezentujących 27 krajów członkowskich, którzy mają obowiązek działać w interesie UE a nie swojego kraju. Zbiera się co najmniej raz w tygodniu, a decyzje podejmuje zwykłą większością głosów. Przewodniczącym Komisji jest obecnie Jose Manuel Barroso. Polskę reprezentuje Danuta Hubner. Komisja Europejska opracowuje projekty aktów prawnych (wyłącznie prawo inicjatywy ustawodawczej) i przedkłada je pod głosowanie Rady Unii Europejskiej i Parlamentu Europejskiego. Czuwa nad przestrzeganiem prawa UE i nad wykonaniem budżetu. Reprezentuje UE.

4. **Parlament Europejski** – ma charakter opiniodawczy – doradczy oraz kontrolny. Zasiada w nim 785 deputowanych, w tym 54 polskich europarlamentarzystów. Powołuje Rzecznika Praw Obywatelskich UE.
5. **Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu** – najwyższy organ sądowy UE. 27 sędziów (po 1 z każdego kraju) wybieranych co 6 lat. Rozstrzyga spory między państwami członkowskimi, rozpatruje skargi osób fizycznych przeciwko organom UE itp. Jego orzeczenia są ostateczne.
6. **Trybunał Obrachunkowy** – prowadzi kontrolę wszystkich wpływów i wydatków instytucji unijnych. Składa się z 27 członków.

3. Cele polskiej polityki zagranicznej

Geopolityczne położenie Polski i jego konsekwencje

Położenie geopolityczne Polski wynika z centralnego położenia w Europie, pomiędzy dwiema potęgami (rzeczywistymi bądź potencjalnymi) – Niemcami i Rosją. Sąsiedztwo to warunkowało kształt terytorialny państwa polskiego oraz jego sytuację polityczną i gospodarczą przez całe 1000 lat istnienia państwa. Po II wojnie światowej państwo polskie znalazło się w sferze wpływów radzieckich – znalazło się w zależności od ZSRR. Była to zależność: polityczna, ideologiczna, militarna, ekonomiczna i kulturalna. Skutkiem tego suwerenność Polski została znacznie ograniczona. Zmiany polityczne po 1989 r. (upadek komunizmu w Europie Środkowo – Wschodniej, zjednoczenie Niemiec, rozpad ZSRR) spowodowały, że Polska znalazła się w nowej sytuacji geopolitycznej. Odzyskana suwerenność pozwoliła na nawiązanie równoprawnych stosunków z wielkimi sąsiadami (Niemcami i Rosją) ale także z nowymi państwami: Litwą, Białorusią, Ukrainą, Czechami i Słowacją.

Narody Europy łączy wspólna historia oraz wspólne dziedzictwo kulturowe. One m.in. wpływają na pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Po dziesięciu latach od odzyskania pełnej suwerenności Polska jest krajem demokratycznym o gospodarce rynkowej. Pozycja międzynarodowa Polski uległa zdecydowanej poprawie po wstąpieniu do NATO i UE. Tym bardziej, że ze względu na swoje położenie między dwoma mocarstwami Polska nie może być państwem neutralnym – przez stulecia stanowiła teren rywalizacji tych mocarstw.

Priorytety polskiej polityki zagranicznej

- włączenie Polski w zachodnioeuropejskie struktury integracyjne (NATO, Unia Europejska)
- nawiązanie współpracy z państwami integrującej się Europy
- zacieśnianie dwustronnej politycznej i gospodarczej współpracy z USA
- rozwijanie dobrosąsiedzkich stosunków ze wszystkimi państwami, z którymi graniczymy = rozwój regionalnych powiązań wielostronnych i działanie na rzecz współpracy regionalnej
- współtworzenie stabilnego systemu bezpieczeństwa europejskiego opartego na współdziałaniu NATO, UE, OBWE oraz ONZ,
- zrównoważona polityka wobec Zachodu i Wschodu,
- popieranie procesów rozbrojeniowych,
- ochrona tożsamości narodowej i dziedzictwa kulturowego,
- rozwinięte kontakty z Polonią.

4. Polska w Europie

Polska działa w:

- Radzie Europy od 1991 r.
- OBWE – Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (Polska była jednym z współzałożycieli KBWE w 1975 r.)
- NATO – Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego od 1999
- Grupie Wyszehradzkiej od 1991 r. (współzałożyciel)
- Środkoeuropejskim Stowarzyszeniu Wolnego Handlu (CEFTA) od 1992 r. (współzałożyciel)
- Radzie Państw Morza Bałtyckiego od 1992 (współzałożyciel)
- Organizacji Narodów Zjednoczonych od 1945 r. (współzałożyciel)